

Warszawa, dnia 26 marca 2018 roku

Teza: uczestnictwo aplikanta radcowskiego w zajęciach

Aplikant radcowski, który pomimo podpisania listy obecności na zajęciach opuszcza je w trakcie, z powodu pogorszenia stanu zdrowia, nie popełnia deliktu dyscyplinarnego.

Sygn. akt: WO-9/18

ORZECZENIE

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Teresa Famulska

Sędziowie: SWSD Jolanta Ruszczak

SWSD Marek Hamerlik (sprawozdawca)

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Konrada Mazura

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2018 roku sprawy **aplikanta radcowskiego R. R. (nr wp isu: (...))**

obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art.64 ust.1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w związku z art. 1, art. 6 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z § 5 pkt 1 i 5 Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej, stanowiącym załącznik do uchwały nr 90/ (...) Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 17 października 2009 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej w związku z § 1 pkt 2 Przepisów porządkowych odbywania zajęć aplikantów aplikacji radcowskiej prowadzonej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie, stanowiących załącznik do uchwały nr 1161/2015 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 16 grudnia 2015 roku , a także uchwały nr 1031/2016 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 14 grudnia 2016 roku,

na skutek odwołania od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 3 listopada 2017 roku, sygn. akt: D/63/17, wniesionego przez oskarżyciela – Rzecznika Dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego,

orzeka:

1.

utrzymać w mocy zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie,

2.

kosztami postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w wysokości 1.200,00 (słownie: jeden tysięcy dwieście|) złotych, zgodnie z art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, obciążyć Krajową Izbę Radców Prawnych.

Uzasadnienie

Dnia 12 marca 2017 r. Kierownik Działu Aplikacji Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie skierowała do Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie wniosek o podjęcie stosownych działań wobec aplikanta radcowskiego R. R., który dwukrotnie - w dniach 20 stycznia 2016 r. i 1 marca 2016 r. – pomimo

złożonego podpisu dokumentującego uczestnictwo w szkoleniu aplikantów, po zweryfikowaniu listy obecności pod koniec zajęć był na tych zajęciach nieobecny.

Rzecznik Dyscyplinarny postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2017 r. wszczął dochodzenie w sprawie aplikanta radcowskiego R. R., w trakcie którego obwiniony aplikant radowski został w dniu 23 maja 2017 r. przesłuchany. Obwiniony wyjaśnił, iż nieobecność spowodowana była pojawieniem się w jego organizmie krwimoczu co spowodowała trwająca od roku 2015 choroba nerek. Wyjście z zajęć spowodowało pojawienie się krwi w moczu oraz silne bóle.

W dniu 23 maja 2017 r. Rzecznik Dyscyplinarny wydał postanowienie o przedstawieniu zarzutów obwinionemu.

W dniu 8 czerwca 2017 r. obwiniony przedstawił obszerny wniosek dowodowy na okoliczność długotrwałego stanu chorobowego możliwości występowania krwimoczu oraz związanych z tym dolegliwości bólowych.

Dowody stanowiły wyniki badań lekarskich, wyniki badań laboratoryjnych, karta informacyjna leczenia szpitalnego z okresu czasu od 30 grudnia 2015 r. do 29 maja

2017 r.

Obwiniony podniósł dodatkowo, iż nie można mu przypisać winy w opuszczeniu zajęć ze względu na to, że bóle i krwimocz pojawiają się nagle. Obwiniony wskazał, iż w ciągu 3 lat aplikacji opuszczenie zajęć bez wyjaśnienia - z powodu choroby zdarzyło mu się tylko dwukrotnie.

W dniu 29 sierpnia 2017 r. Rzecznik Dyscyplinarny wydał postanowienie o zamknięciu dochodzenia i w dniu 31 sierpnia 2017 r. sformułował wniosek o ukaranie obwinionego.

Obwiniony w dniu 30 września 2017 r. odpowiedział na wniosek o ukaranie.

Obwiniony wniósł o przekazanie sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu celem:

- przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych lekarzy nefrologów z listy biegłych przy Sądzie Okręgowym w Warszawie na okoliczność określenia choroby obwinionego i związanych z nią dolegliwości,
- ustosunkowania się przez Rzecznika Dyscyplinarnego do wniosku dowodowego obwinionego z dnia 8 czerwca 2017 r.

Orzeczeniem z dnia 3 listopada 2017 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w sprawie prowadzonej przeciwko aplikantowi radcowskiemu R. R. uniewinnił obwinionego od zarzucanego mu czynu polegającego na tym, że w dniu 20 stycznia 2016 roku, w godzinach 18:30-20:00 oraz w dniu 1 marca 2017 roku, w godzinach 18:30-20:00 w Warszawie był nieobecny na zajęciach szkoleniowych aplikantów, pomimo złożonego podpisu na liście obecności, dokumentującego uczestnictwo w szkoleniu w powyższych terminach, to jest przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w związku z art. 1, art. 6 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z § 5 pkt 1 i 5 Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej, stanowiącym załącznik do uchwały nr 90/VII/2009 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 17 października 2009 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej w związku z § 1 pkt 2 Przepisów porządkowych odbywania zajęć aplikantów aplikacji radcowskiej prowadzonej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie, stanowiących załącznik do uchwały nr 1161/2015 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 16 grudnia 2015 roku, a także uchwały nr 1031/2016 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 14 grudnia 2016 roku.

W ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego obwinionemu nie sposób było przypisać winy w czasie czynu polegającego na opuszczeniu zajęć szkoleniowych, w których z obiektywnego powodu, jakim był związany z chorobą obwinionego atak bólu oraz pojawienie się krwimoczu, uczestniczyć nie był w stanie, co w konsekwencji musiało skutkować uniewinnieniem obwinionego od zarzucanych mu czynów.

Od wskazanego orzeczenia odwołanie z dnia 13 grudnia 2017 roku wniósł na niekorzyść obwinionego – Rzecznik Dyscyplinarny, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając mu:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na wadliwym ustaleniu, że zachowaniu obwinionego, wobec faktu, że opuścił zajęcia wskutek pojawienia się u niego dolegliwości bólowych, nie można przypisać winy
- oraz z ostrożności procesowej obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w związku z art. 1, art. 6 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z § 5 pkt 1 i 5 Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej, stanowiącym załącznik do uchwały nr 90/VII/2009 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 17 października 2009 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu odbywania aplikacji radcowskiej w związku z § 1 pkt 2 Przepisów porządkowych odbywania zajęć aplikantów aplikacji radcowskiej prowadzonej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie, stanowiących załącznik do uchwały nr 1161/2015 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 16 grudnia 2015 roku, a także uchwały nr 1031/2016 Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 14 grudnia 2016 roku, poprzez uznanie, że obwinionemu nie można przypisać winy w czasie popełnienia przewinień dyscyplinarnych.

Podnosząc wskazane zarzuty, oskarżyciel – Rzecznik Dyscyplinarny wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uznanie obwinionego winnym zarzuczanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

W dniu 17 marca 2018 roku obwiniony sformułował odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o utrzymanie w mocy orzeczenia I instancji przedstawiając kolejne dokumenty poświadczające jego chorobę (karta informacyjna z dnia 29 grudnia 2017 roku i wydruk z systemu informatycznego M.).

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ustalił następujący stan faktyczny.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w całości podziela i uznaje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, z których wynika, że obwiniony faktycznie był nieobecny w dniu 20 stycznia 2016 roku w godzinach od 18:30 do 20:00 oraz w dniu 1 marca 2017 roku w godzinach od 18:30 do 20:00 na zajęciach szkoleniowych, mimo złożenia swojego podpisu na liście obecności w tych dniach, potwierdzającego obecność na szkoleniu w wymienionych godzinach. Obwiniony potwierdził tę okoliczność.

Na podstawie zeznań obwinionego oraz przedstawionych przez niego dowodów w postaci wyników badań laboratoryjnych, badań ultrasonografii, badania echokardiograficznego oraz badania TK, przeprowadzonych w (...) w W. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ustalił, że obwiniony co najmniej od grudnia 2015 roku do maja 2017 roku chorował na przewlekłe kłębuszkowe zapalenie nerek, objawiające się krwimoczem, nagłymi atakami bólu nerek, zawrotami głowy i nudnościami oraz że w dniu 20 stycznia 2016 roku w godzinach od 18:30 do 20:00 a także w dniu 1 marca 2017 roku w godzinach od 18:30 do 20:00 obwiniony opuścił zajęcia ze względu na dolegliwości objawiające się krwimoczem, nie usprawiedliwiając tego faktu.

Dodatkowo Okręgowy Sąd Dyscyplinarny ustalił, że zgodnie z przepisami porządkowymi odbywania zajęć aplikantów aplikacji radcowskiej prowadzonej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie, aplikant zobowiązany jest do potwierdzania własnoręcznym podpisem na liście swojej obecności na zajęciach przed każdymi dwoma jednostkami godzinowymi zajęć oraz że przepisy te nie przewidują możliwości usprawiedliwiania nieobecności na zajęciach ani usprawiedliwiania opuszczenia zajęć w czasie ich trwania.

W niniejszej sprawie okoliczności stanowiące podstawę dokonania ustaleń faktycznych nie budzą żadnych wątpliwości.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Odwołanie oskarżyciela – Rzecznika Dyscyplinarnego nie zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim nie sposób zgodzić się z zaprezentowanym przez oskarżyciela – Rzecznika Dyscyplinarnego w odwołaniu stanowiskiem, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie w pełni odczytał istotę zarzutów stawianych obwinionemu. Skoro, jak sam odwołujący się wskazuje, zarzut nie tyle dotyczył naruszenia przepisów porządkowych, złożenia podpisu na liście obecności, czy też opuszczenia zajęć – co, jak przyznaje odwołujący, nie wypełnia znamion deliktu dyscyplinarnego – a naruszenia zasad realizowania obowiązków aplikanta radcowskiego w sposób rzetelny, uczciwy i zgodny z dobrymi obyczajami poprzez poświadczenie podpisem obecności na zajęciach, a następnie opuszczenie ich bez zmiany swojego oświadczenia w przedmiocie uczestniczenia w zajęciach, to zarzut taki nie znajduje uzasadnienia w ustalonym stanie faktycznym i prawnym niniejszej sprawy.

Odwołujący dalej rozwija swoje stanowisko wskazując, że obwiniony powinien był zadbać, aby wyjaśnić zaistniałą sytuację, usprawiedliwić fakt opuszczenia zajęć i w konsekwencji podjąć działania w celu wyeliminowania swojego podpisu z listy obecności lub zaznaczenia, że w całych zajęciach nie uczestniczył.

W tym miejscu jednak należy wskazać, że po pierwsze regulamin odbywania aplikacji ani przepisy porządkowe nie przewidują obowiązku, czy choćby możliwości usprawiedliwiania nieobecności lub usprawiedliwiania opuszczenia zajęć w trakcie, i po drugie nie przewidziano też w nich stosownej procedury, w której post factum można by dokonywać korekty sporządzonych list obecności.

Bezsprzecznie zgodzić się należy, że obowiązkiem aplikanta radcowskiego jest uczestniczenie w zajęciach szkoleniowych, jednak sankcją za naruszenie tego obowiązku, w przypadku stwierdzenia, że liczba nieobecności na zajęciach przekroczyła dopuszczalny ustalony próg, skutkuje niezaliczeniem roku szkoleniowego, a nie odpowiedzialnością dyscyplinarną.

W niniejszej sprawie nie zostało wykazane, aby obwiniony składając podpis na liście obecności działał w celu poświadczenia nieprawdy, gdyż w zajęciach uczestniczył do momentu, aż uniemożliwiły mu to obiektywne dolegliwości chorobowe, a jak wskazano wyżej, na obwinionym nie tylko nie ciążył obowiązek, ale wręcz istniejące regulacje nie dawały mu żadnej możliwości usprawiedliwienia swojej nieobecności.

Skoro więc obwinionemu nie sposób było przypisać winy, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zobowiązany był go uniewinnić, co potwierdza, iż Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie dokonał obrazy prawa materialnego wskazanego w odwołaniu przez Rzecznika Dyscyplinarnego.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono na podstawie przepisu art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak na wstępie.